

Üstad'ın tahtel arz yaptığı hayali bir seyahatte gördüğü hakikatlerden “ÜÇÜNCÜ HAKİKATI” detaylı olarak açıklar mısınız?

"Üçüncü Hakikat:"

"Şu gördüğün dünyayı, bütün lezaiziyle, sefahetleriyle, safalarıyla pek ağır ve büyük bir yük gördüm. Ruhu fasid, kalbi hasta olanlardan başka kimse o ağır yükün altına giremez."

"Çünkü bütün kâinatla alâkadar olmaktansa ve her şeyin minnetine girmektense ve bütün esbab ve vesaite el açıp arz-ı ihtiyaç etmektense, bir Rabb-ı Vâhid, Semi' ve Basîr'e iltica etmek daha rahat ve daha kârlı değil midir?"(1)

Üstat Hazretleri, bu dünya hayatının, her türlü zevk ve sefasıyla birlikte pek ağır ve büyük bir yük olduğunu, bu yükün altına ancak manen hasta kimselerin gireceğini ifade ettikten sonra, bunun sebebini açıklarken müminin kâinata, hadiseler ve sebeplere bakış tarzını ortaya koymuş oluyor. Konunun tahliline bu son kısımdan başladığımızda şu mana karşımıza çıkıyor:

Bir insan bütün kâinatla âlakadar olursa, yağmurun yağıp yağmamasından, hasat zamanı ekinlerini dolunun vuracağı ihtimaline, sel felaketinden, zelzele kadar her şeyi dert edinirse; öte yandan minnetini ve şükrünü sebeplere verirse, böyle bir kişi dünyanın bütün safalarını sürüp bütün lezzetlerini de tatsa, kalben ve ruhen büyük bir yükün altına girmiştir.

Ruhu ifsat olmuş, kalbi isyanlarla hastalanmış kişiler dünyanın zevk ve safasına talip olurlar.

Şuurlu bir mümin ise, ahiret saadetini daha üstün ve daha önemli görmeye birlikte, dünyanın da meşru lezzetlerine, safalarına, makamlarına talip olur. Ancak bunu yaparken "**bir Rabb-ı Vâhid, Semi' ve Basîr'e iltica**" eder. Yani, bütün kâinatı da insanları, hayvanları ve bitkileri de Allah'ın terbiye ettiğini düşünerek, onun dualarını işiten ve her halini gören ve bilen Rabbine iltica eder.

"**Bir Rabb-ı Vâhid**" ifadesi Fatiha sûresinde geçen "**Rabbül âlemîn**" ismini hatırlatıyor. Bütün âlemleri terbiye edip onların eliyle bize nimetler veren, faydalar ihsan eden Allah'tır.

Kâinatı, içindeki eşyayı ve hadiseleri böyle değerlendiren bir insan, manen huzur bulduğu gibi, dünya nimetlerini de bu şuurla arar ve onlardan istifadeye çalışır.

Bir mümin, **“Esbaba teşebbüs bir dua-ı fiildir.”** hükmüne uyarak, başarı için gerekli bütün teşebbüslerini hakkıyla ve eksiksiz yapar. Ondan sonra Allah’a teslim olur ve O’na tevekkül eder. Böyle bir insan, dünyanın bütün meşru zevk ve safalarını **“daha rahat ve daha kârlı”** olarak elde edebilir. Ne sebeplere aşırı önem verir, ne vasıtaları gerçek müessir bilir, ne de insanların karşısında zillet gösterir.

[Yirmi Üçüncü Söz'de](#) iki dünya saadetinin yolu şöyle özetlenmiştir:

“İman tevhidî, tevhid teslimî, teslim tevekkülü, tevekkül saadet-i dareyni iktiza eder.”(2)

Dipnotlar:

- (1) bk. [Mesnevi-i Nuriye, Katre.](#)
(2) bk. [Sözler, Yirmi Üçüncü Söz.](#)